

Моспан Є.В., здобувачка вищої освіти
другого (магістерського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Тімуш І.С., д.ю.н., професор

БАНКРУТСТВО ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ

Питання неплатоспроможності підприємств в Україні актуальне в умовах економічної кризи. Через повномасштабне збройне вторгнення Російської Федерації громадяни та підприємства в Україні зазнали економічних втрат, а в деяких підприємств з'являються ознаки банкрутства. Війна ускладнила або унеможливила ефективну роботу суб'єктів господарювання, своєчасні розрахунки з постачальниками та виконання господарських зобов'язань.

Зауважимо, що процедура банкрутства є інструментом не лише для ліквідації підприємства (виходу з ринку) і продажу всього майна (звільнення від боргів), а й дієвим механізмом для оздоровлення фінансово-господарського стану, відновлення платоспроможності та фінансової стійкості господарюючого суб'єкта.

Банкрутство - визнана господарським судом нездатність боржника, крім страховика або кредитної спілки, відновити свою платоспроможність за допомогою процедури санації та реструктуризації і погасити встановлені у порядку, визначеному цим Кодексом, грошові вимоги кредиторів інакше, ніж через застосування ліквідаційної процедури або процедури погашення боргів боржника, а також віднесення страховика або кредитної спілки відповідно до рішення Національного банку України до категорії неплатоспроможних відповідно до Закону України «Про страхування» або Закону України «Про кредитні спілки» [1].

Банкрутство суб'єктів господарювання настає внаслідок впливу ряду об'єктивних та суб'єктивних чинників, а в період дії воєнного стану та по його закінченню виникають нестандартні фактори впливу на рівень неплатоспроможності підприємства, у висвітленні яких виникає особлива потреба.

Законодавець не міг ігнорувати реалії сьогодення і почав вдосконалювати положення Кодексу України з процедур банкрутства. Не вдаючись до повного цитування всіх нормативних змін, можна виокремити найбільш вагомі з них, що вплинули і на судову практику [2]. Зокрема, судді у справах про банкрутство відмовляють кредиторам країни-агресора у визнанні грошових вимог з посиланням на постанову Кабінету Міністрів України «Про забезпечення захисту національних інтересів за майбутніми позовами держави Україна у зв'язку з військовою

агресією Російської Федерації» № 187 [3].

Судді також більш ретельно підходять до дослідження походження кредиторів, а саме зобов'язуючи учасників при відкритті провадження у справі надати відомості: чи є учасником справи юридичні особи, створені та зареєстровані відповідно до законодавства України, кінцевим бенефіціарним власником, членом або учасником (акціонером), що має частку в статутному капіталі 10 і більше відсотків, яких є: 1) Російська Федерація, 2) громадянин Російської Федерації, окрім того, який проживає на території України на законних підставах, або 3) юридична особа, створена та зареєстрована відповідно до законодавства Російської Федерації.

Відтак, можна відстежити тенденцію до нових підходів розгляду справ про банкрутство, що безпосередньо пов'язана з початком повномасштабного вторгнення РФ. І суди доволі швидко та ефективно почали застосовувати зміни в законодавстві щодо процедур банкрутства, які насамперед стосуються будь-якого впливу країни-агресора та захисту підприємств, що задіяні в оборонній промисловості.

Судова практика у справах про банкрутство підприємств у воєнний час вимагає уважного врахування особливостей ситуації та застосування додаткових заходів для збереження економічної стабільності і підтримки підприємств у складних умовах воєнного стану. Доцільно звернути увагу і на певні проблеми у судовій практиці, пов'язані з існуючими прогалинами у законодавстві щодо застосування процедур банкрутства до державних підприємств-боржників, які не здійснюють господарську діяльність та нарастили великі борги перед кредиторами.

На нашу думку, вирішення цього питання можливе шляхом прийняття відповідного закону, який би передбачав відповідальність держави перед кредиторами державного підприємства-боржника та визначав алгоритм застосування КУзПБ до таких боржників.

Література

1. Кодекс України з процедур банкрутства: Закон України від 18.10.2018. № 2597-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2019. № 19. Ст. 1.

2. Про забезпечення захисту національних інтересів за майбутніми позовами держави Україна у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації: постанова Кабінету Міністрів від 03.03.2022 № 187. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/187-2022-%D0%BF#Text>.

3. Ухвала Північного апеляційного господарського суду від 01.11.2022 у справі № 910/21578/16. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/107348130> (дата звернення: 22.04.2023).